

Γιάννης Καρπούζης*

Το πένθος

Θυμάμαι καλά τις αρχές τις νέας χιλιετίας στο πανεπιστήμιο, που οι αφίσες μας έγραφαν : «η λάμψη της εξέγερσης είναι παντοτινή». Όμως ο κόσμος αλλάζει γρήγορα – πολύ γρήγορα – , όχι ως κλισέ φράση αλλά ως ταχύτητα, ταχύτητα που οι καταπιεσμένοι δεν μπορούν να ελέγξουν και τα πολιτικά κόμματα που τάσσονται μαζί τους δεν προλαβαίνουν να επεξεργαστούν. Και έτσι, μέσα σε (λιγότερο από) είκοσι χρόνια ξυπνήσαμε σε διαφορετικό πλανήτη. Η σημερινή εποχή (ακόμη και πριν την πανδημία «Covid») εμφανίζεται ως δραματικά χειρότερη για τον κοινωνικό ιστό σε σχέση με τα τέλη του '90. Τότε το «τείχος» – ως συμβολισμός κυρίως – είχε καταρρεύσει μόλις λίγα χρόνια πίσω, και η μορφή του μετα-ψυχροπολεμικού κόσμου δεν είχε ακόμη οριστικοποιηθεί. Οι αστικές δημοκρατίες διατηρούσαν ένα κοινωνικό συμβόλαιο με τους πολίτες και οι ταξικές αντιθέσεις είχαν περισσότερο ήπιο χαρακτήρα. Η καταστολή δεν είχε τον σημερινό της εξοπλισμό (και εξειδίκευση) και η κοινωνία της παρακολούθησης ήταν μία ακόμη σκοτεινή πρόβλεψη των φιλοσόφων. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η εξέγερση δεν είχε χάσει την λάμψη της, που σημαίνει ότι ο κόσμος άλλαζε (και) από τα κάτω. Ως απόηχος της γενιάς του '60 τα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα ήταν ολοζώντανα. Οι Ζαπατίστας συγκροτούσαν αυτόνομες κοινότητες, το αντιπολεμικό κίνημα κατάφερε να ξεσηκώνει εκατοντάδες χιλιάδες στην Ελλάδα, η μάχη στη Γένοβα έδειχνε ότι υπήρχε μία άγρια ευρωπαϊκή νεολαία έτοιμη να πολεμήσει, οι καταλήψεις δεν είχαν αδειάσει σε Βερολίνο και Βαρκελώνη και η συγκρότηση του «Φόρουμ» ήταν μία νέα προσπάθεια για διεθνή συντονισμό της Αριστεράς. Όλα αυτά τα κινήματα στις αρχές του 2000 όντως επιχείρησαν να διαμορφώσουν το σχήμα του κόσμου μας (και σε ένα βαθμό τα κατάφεραν). Εξαιτίας ωστόσο της κατάρρευσης του «αντίπαλου πόλου», δηλαδή της σημειολογικής αντανάκλασης που είχε ο Σοβιετικός - Μασοϊκός κόσμος στον υπόλοιπο, οι κυρίαρχοι σάρωσαν τα ατομικά, πολιτικά και εργασιακά δικαιώματα με τρόπους που έχουν πολλές φορές περιγραφεί ως «δόγμα του ΣΟΚ» ή «ΤΙΝΑ» (There Is No Alternative). Δεν φοβάμαι – κυρίως – ότι η εξέγερση δεν θα επαναδιαμορφώσει την κοινωνία στο μέλλον αλλά ότι στο παρόν έχει απολέσει κάτι από την απόφια λάμψη της, από την ποιητική της υπόσταση. Όπως και όλα τα υπερβατολογικά σημαίνοντα έχει εκπέσει. Αυτό που μας μένει, είναι το πένθος.

* Καλλιτέχνης που ασχολείται με ποίηση, φωτογραφία, κινηματογράφο